

גיליון מס' 381 פרשיות אחרי קדושים
תש"פ שנה שמינית

גליון זה י"ל לזכות ולהצלחת
ידידינו החשוב
שיראה ברכה והצלחה
בכל הענינים

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

מעניני הפרשה

"בעשור לחודש תענו את נפשותיכם... האזרח והגר בתוכם" (ט"ז כ"ט)

מדוע מכל המועדים רק בתענית יום כיפור הוסיפה התורה במיוחד, שגם הגר מצווה בה? ויש לומר, דאשמיענו בזה הפסוק, שאפילו גר שנתגיר ממש סמוך לשקיעה של כניסת יום כיפור, ולא הספיק עוד לעשות שום חטא, מכל מקום צריך להתענות וצריך כפרה. ובאותו ענין:

סח רבינו על יראת השמים המופלגת של הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל, אביו של מרן בעל החזון איש. שנה אחת התענה ביום כיפור כמצות התורה, ועשרה רגעים לפני שקיעת החמה של היום הקדוש הרגיש שכבר אינו מסוגל יותר ופנה לאכול. הוא שיער לעצמו שאם ימשיך לצום הוא מכניס עצמו לפיקוח נפש, ולא חיפש להמתין עוד דקות בודדות, אלא מיד אכל.

(שבענו מטובך)

וספרתם לכם

במ"ח קנינים התורה נקנית

בישוב

בראשונים פירשו בישוב הדעת. ושאלתי לרבינו שליט"א דלכא' צ"ע מהא דאיתא במדרש (ילקוט שמעוני קהלת רמז תתקס"ח) עה"פ (קהלת ב' ט') אף חכמתי עמדה לי, אמר רבי חנינא בר פפא, תורה שלמדתי באף נתקיימה לי (הובא ברמב"ם הל' ת"ת פ"ג הל"ב) ואי' בשבת (פ"ג ע"ב) אמר ריש לקיש אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה וכו', והוא היפך ממה שאמרו שהתורה נקנית רק מתוך ישוב הדעת. והשיב רבינו שליט"א בזה"ל "בדרך הטבע נקנית רק בישוב הדעת [אם לא ע"י זכות מיוחדת]".

עוד פירשו ביישוב דהיינו בישיבה, דמרבה ישיבה מרבה חכמה. וכתב רבינו שליט"א בספרו אורחות יושר (ערך תורה) "ואפי' מי שחלש מאוד בכשרון, אם יתמיד כבר הבטיחו חז"ל שיצליח [ובלבד שיהיה ירא שמים] כמ"ש במגילה ו' ע"ב יגעתי ולא מצאתי אל תאמין. ועי' בחיי עולם מאאמו"ר זללה"ה ח"ב פרק י"ב שהביא מחוט המשולש מעשה בבחור אחד בן י"ז שבא להחתי"ס ורצה ללמוד והוא לא למד מעולם, והחתי"ס קיבל אותו וביקש להבחורים שילמדו איתו, והוא היה קשה לשמוע ומהר לאבד ולא הצליח כלום, ומ"מ מרוב שקידתו לא עזב התורה ובמשך הזמן הצליח וגם עשה פרי, ונעשה ת"ח גדול ורב בעיר גדולה, ונזכר הרבה פעמים בתשובות חת"ס, ע"ש. ובאמת עיקר הקושי הוא בהתחלה, אבל אח"כ כשמתרגל בתורה נהנה ממנה".

במשנה

פעמים רבות זכיתי להיות נוכח כשבאים קמיה מרן שליט"א תשב"ר צעירי צאן שזכו לסיים ששה סדרי משנה, ומבקשים מרבינו שליט"א שיבחנם על תלמודם, ושואלם רבינו שליט"א בכמה מקומות מוזכרת המילה "חנוכה" במשנה, וחלקם עונים וחלקם לא, ואז מונה רבינו שליט"א שמוזכר בשבעה מקומות, א. ביכורים פ"א מ"ו דתנן "מן החג ועד חנוכה מביא ואינו קורא". ב. ראש השנה פ"א מ"ג דתנן "על ששה חודשים השלוחין יוצאין וכו' על כסלו מפני חנוכה". ג. תענית פ"ד מ"י דתנן "אין גוזרין תענית על הציבור בראש חודש בחנוכה ובפורים". ד. מגילה פ"ג מ"ד דתנן "לכל מפסיקין בראשי חודשים בחנוכה ובפורים". ה. שם מ"ו דתנן "בחנוכה בנשיאים" וכו'. ו. מו"ק פ"ג מ"ח דתנן "בראשי חודשים בחנוכה ובפורים מענות ומטפחות" וכו'. ז. בבא קמא פ"ו מ"ו דתנן "הניח חנוני נרו מבחוץ החנוני חייב, רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור".

ומוסיף מרן שליט"א שיש עוד מקום שמוזכר חנוכה אך רק ברמז ולא במפורש, והוא הא דתנן במס' תענית פ"ד מ"ד "כל יום שיש בו הלל אין בו מעמד בשחרית" וכו', ופי' הרע"ב "יום שיש בו הלל, כגון ימי חנוכה שיש בהם הלל ואין בהם מוסף, אותן שבירושלים לא היו קורין שום פרשה בשחרית" וכו'.

שמעתי שאחד שאל לרבינו שליט"א ששלח את בנו לצבא באחת המלחמות, ונדר נדר שאם בנו יחזור בשלום מן המלחמה יתן איזה סכום כסף לצדקה, ובאמת בנו חזר בשלום מן המלחמה אך התקלקל מאד ברוחניות, וממש היה בירידה רוחנית גדולה, ושאל למרן שליט"א האם זה נקרא שחזר בשלום וצריך לקיים נדרו לצדקה, או דכיון שהידרדר ברוחניות א"א להחשיב זאת כחזר בשלום מן המלחמה, ואמר לו מרן שליט"א שזו מחלוקת תנאים מפורשת במשנה בטבול יום פ"ד משנה ז', דתנן התם "התורם את הבור ואמר הרי זו תרומה על מנת שתעלה שלום, שלום מן השבר ומן השפיכה אבל לא מן הטומאה, ר"ש אומר אף מן הטומאה".

אמר רבינו שליט"א שהשם "חובות" ללימודיו היומיים, נלקח מאביו מרן הקהלות יעקב זצ"ל שקרא בשם זה ללימודים שלו, כגון לימוד משניות שהיה לומד כל יום ח"י פרקי משנה, וסיפר הגר"מ הוניגסברג שליט"א שבשמחת אירוסים בתו עם הגר"ש קניבסקי שליט"א ר"י קרית מלך, השתתף מרן הקה"י צוק"ל בשמחת האירוסין ועד שכתבו את התנאים ראה את שפתותיו נעות ושמע שמלמל משניות בע"פ.

(קניני חיים מהדורה חדשה מאת ידידינו הרה"ג רבי יצחק אוהב ציון שליט"א)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

הערות הקוראים

בענין מה שהבאתם בגליון דברי שיח חג הפסח תש"פ, אודות מכירת החסד של הרבנית קניבסקי ע"ה שהיתה מוכרת ביצים לשכנים וכו', ברצוני להודות על הדברים ולהוסיף דבר לא ידוע: למעשה, תחילתה של מכירה זו נעוצה בעקבות דקדוק הלכה מיוחד של הגאון רבי זאב ברלין שליט"א, חתניה דבי נשיאה מרן רשכבה"ג זצוק"ל.

וכך הוי עובדא: אחרי נישואיו כשהגיע להתגורר בבני ברק, בירר הגאון רבי זאב שליט"א, את כשרות הביצים הנמכרים באותה תקופה בחנויות, כידוע, באותם ימים היו המדקדקים נזהרים בקניית הביצים שנמכרו אז דרך ספקי חברת 'תנובה', כי דיברו אז שחלק מהם לא ספניה מארעיה, והיה תערובות ולא היה שייך לדעת מה בסדר ומה לא, והמדקדקים היו נוהגים לקנות ביצים ממגדל לול תרנגולים פרטי, רבי זאב נכנס איפה למרן בעל הקהילות יעקב ז"ע ודיבר אותו על החלק ההלכתי, כשבהמשך רבי זאב סח לו שמצא איש נאמן (בשם קשני, שהיה לו לול במושב נטועה, שהוא בקצה הצפון סמוך לגבול לבנון) המוכר ביצים פרטי בלי שום חשש הלכתי, ושאל אם נכון לקנות ממנו לעצמו באופן פרטי ואולי אף ימכור למעט שכנים כדי שיהיה מצוי ביצים בלי שום חשש, מרן זצ"ל מאוד מאוד התלהב מהרעיון ועודד אותו מאוד, ואמר לי כי הוא דבר נכון ומצוין. ואכן, רעייתו של רבי זאב, הרבנית ברלין ע"ה היתה קונה מידי כמה ימים כמות גדולה של תבניות ביצים ומוכרת למדקדקים בהלכה.

בהמשך הציע מעצמו מרן הסטייפלר זצ"ל לרבי זאב כי "גם כלתי הרבנית בת שבע מציע את עצמה שתואיל למכור בביתה ביצים לציבור המדקדקים בהלכה", ואכן החל מאז מגדל הביצים היה עושה 'תחנה' נוספת, גם ברחוב רשב"ם 23 ומוריד שם מספר גדול של תבניות ביצים. (אכן, מלבד הדקדוק בהלכה היו גם לרבנית הפסדי כסף רבים מהקונים שלקחו ולא שילמו וכו').

יצוין שבימנו, החששות שהיו קיימים אז כלפי הביצים לא נוהגים כיום, וניתן לסמוך על ועדות הכשרות ולקנות ביצים בחנויות.

תודת המערכת לבנו של רבי זאב שליט"א מגבעת שאול, שהשלים לנו יריעה חשובה זו.

* * *

קודם כל יש להודות על מלאכת הקודש שאתם מזכים את כלל ישראל, תבוא עליכם ברכת ה' ותזכו להמשיך בכל מעשה ידיכם.

בגליון האחרון מספר 380 אתם כותבים על לחץ. יש להביא מקור מהתורה: בענין האתון של בלעם כתוב "ותלחץ אל הקיר ותלחץ את רגל בלעם", רואים שמי שלחץ מלחץ. התלחץ בצירי וותלחץ בפתח.

בכבוד רב,
אברהם יצחק מישקובסקי

יפה מראה

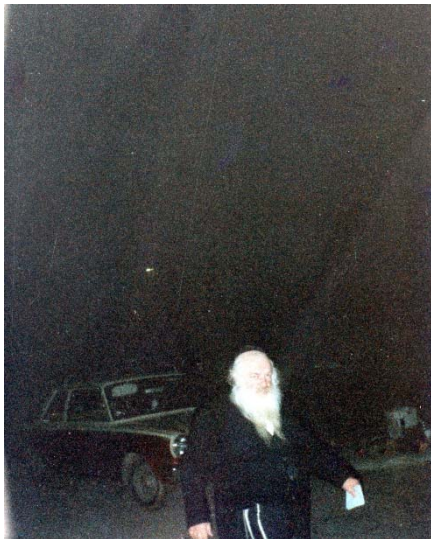
ואהבת לרעהך קמוך (י"ט י"ח)

ממדותיו של רבינו, שהיה משיב לכל מכתב שהיה מקבל. היו ימים שהיה משיב עשרות מכתבים בהלכה ובאגדה, במוסר וחסידות, והיו מכתבים שדרשו ממנו זמן רב מאוד, לכולם השיב במדה שווה והתייחסות פרטית. הדברים ידועים, כמעט כל בית יהודי קיבל מכתב או שנים ממנו ביובל שנים האחרון.

בימים האלה, אף עמל אחד מנכדי מרן שליט"א להדפיס קובץ מיוחד אודות פרויקט המכתבים עליהם התייגע רבינו במשך עשרות שנים. בקובץ הוא חושף טפח מדרכיו של רבינו בכתבי התשובות, מעשים נפלאים אודות השאלות והתשובות, וכמובן, על מדת הענווה שליוותה כל מכתב ומכתב כאשר הוא משיב קטן כגדול.

במסגרת זו, נחשוף, תמונה עתיקה משנת תש"מ בערך, בו ניכר מדת הזריזות של רבינו. היה זה כמעט מידי יום, רבינו היה מסיים בשעת ערב להשיב תשובות לעשרות מכתבי השאלות, הוא לא המתין רגע, מיד ירד בזריזות מהבית לעבר נקודת הדואר שעמדה ברחוב רשב"ם 15, שם שילשל את ערימת המכתבים ושב מיד לביתו להמשך עבודת הקודש.

היה בזה קצת מן התימה: הלא את הדואר מרוקנים בשעות הצהריים, ולמה לו למהר לשים בשעת הערב? שיחכה עד לאחרי ותיקין וכשהוא יורד לבית הכנסת ילך לנקודת הדואר, ועל מה המהירות? אלא שרצה לקיים את המצוה בזריזות ולא להתעכב רגע "אין משהין את המצוות, שאם באה מצוה לידך אל תחמיצנה אלא עשה אותה מיד (מכילתא).

כל הזכויות שמורות ©

פרסום ראשון ובלעדו: תמונה נדירה של רבינו ברחוב רשב"ם, בשעת ערב, הולך בזריזות הלוך - וחזור, בלי מגבעת ומעיל עליו, לשים את מכתבי התשובות שלו בנקודת הדואר שברחוב ביתו.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310